

KRAJSKÝ ÚŘAD

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Odbor územního plánování, stavebního řádu a kultury

28. října 117, 702 18 Ostrava

O,Čj: MSK 125950/2016
Sp. zn.: ÚPS/24865/2016/Vit
411.7.1 A10
Vyřizuje: Mgr. Karin Vitásková
Odbor: Odbor územního plánování, stavebního
řádu a kultury
Telefon: 595 622 677
Fax: 595 622 263
E-mail: posta@msk.cz
Datum: 2016-10-21

Rozhodnutí

Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor územního plánování stavebního řádu a kultury (dále jen „krajský úřad“), jako příslušný orgán státní památkové péče podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. a) zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen památkový zákon) a podle ustanovení § 10 a § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdější předpisů (dále jen „správní řád“), vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 památkového zákona na základě žádosti TATRA TRUCKS a.s., IČ: 01482840, Areál Tatry 1450/1, 742 21 Kopřivnice, o vydání závazného stanoviska k návrhu záměru obnovy rychlíkového motorového vozu M 290.002 „Slovenska strela“ s uvedením do provozuschopného stavu, umístěného před vchod Technického muzea Tatra v Kopřivnici, který je národní kulturní památkou označenou jako Železniční motorový vůz M 290.001 – „Slovenska strela“ rejstř. č. ÚSKP ČR 373, prohlášený za národní kulturní památku nařízením vlády České republiky č. 50/2010 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, toto **závazné stanovisko**:

Krajský úřad, jako příslušný orgán státní památkové péče, dospěl k závěru, že navrhované práce jsou ve smyslu ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona

p ř í p u s t n é.

Předložený návrh žadatele je zpracován jako dokumentace pod názvem „Motorový vůz M 290.002 „Slovenska strela“ národní kulturní památka, restaurátorský záměr“ vypracovaná Ing. Janem Palasem, v únoru 2016 a zahrnuje především tyto práce:

Havarijní stav ocelové skříňe bude opraven tak, že dojde k vyříznutí plechů a profilů zničených korozí a nahrazen novými stejných vlastností. Odstranění druhotně aplikovaných a zdegradovaných nátěrů bude provedeno ručně a mechanicky - tryskáním (ocelová skříň vozu), nebo pomocí odstraňovače nátěrů na bázi organických rozpouštědel (prostory kuchyňky, nepůvodní nátěr na stěnách toalet, mřížové uzávěry představků). V rámci odstranění stávajících nátěrů budou odebrány vzorky, které poslouží k identifikaci původních nátěrů a upřesnění jednotlivých barevných schémat. Nové nátěry budou aplikovány zejména na ocelovou skříň vozu, podvozky

Zavedli jsme systém environmentálního řízení a auditu

a jejich viditelné části, v prostorách kuchyňky a toalet. Chybějící nedochované části a díly budou vyrobeny jako kopie stávajících nebo na základě výkresů a fotografií (např. poklopy v podlaze v oddílech, madlo, věšáky na opěrce, chybějící řemeny pro spouštění oken, chybějící pevné stolký, záclonky, chybějící interiérové vybavení kuřáckého oddílu, popelník, zásobník uhlí, chybějící topnice, krycí skla, clonka proti oslňování řidiče, tapetové polepy stěn a stopu). Dřevěné prvky rubové strany dveří budou zbaveny poničené vrstvy laku, větší povrchy vybroušeny nebo vytmeleny a závěrem pokryty běžným bezbarvým lakem. Ostatní dýhované povrchy budou obnoveny stejným postupem jako rubová strana vstupních dveří. Nové a stávající dřevěné prvky po očištění budou napuštěny přípravkem proti dřevokazným houbám a plísni. Veškeré ocelové a litinové díly budou mechanicky očištěny od koroze a poté opatřeny nátěrem nebo vyleštěny. Pro konzervaci nenatřených kovových dílů v interiéru bude použit silikonový olej. Podlaha vozu pod oddíly bude nově pokryta dřevěnými fošnami a nášlapnou vrstvou z marmolea s imitací korkových dlaždic v kombinaci červeně – bílé. Stávající okna budou vyměněna za nová-bezpečnostní, která vyhovují stávajícím právním předpisům při zachování členění dle prvotní výroby. Nově je zamýšleno vylepšení parametrů topení pomocí oběhového čerpadla, příp. jiné úpravy systému. Kabeláž a chybějící dynamo budou nová, tak aby vyhověla stávajícím platným předpisům. Při opravě podvozků a hnacích agregátů bude provedena výměna opotřebovaných nebo poškozených dílů. Obnoveny budou všechny ovládací prvky a drobná výstroj do plně funkčního stavu.

Označení účastníků řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu:

TATRA TRUCKS a.s., IČ: 01482840, Areál tatro 1450/1, 742 21 Kopřivnice

Odůvodnění

Krajský úřad, jako příslušný orgán státní památkové péče, obdržel dne 23. 8. 2016 (doplněna dne 3. 10. 2016) žádost o vydání závazného stanoviska k návrhu záměru na obnovu rychlíkového motorového vozu M 290.002 „Slovenska strela“ s uvedením do provozuschopného stavu, který je národní kulturní památkou označenou jako Železniční motorový vůz M 290.001 – „Slovenska strela“ rejstř. č. ÚSKP ČR 373 (prohlášený za národní kulturní památku nařízením vlády České republiky č. 50/2010 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky). Motorový vůz je označen jako M 290.001 a takto i prohlášen za národní kulturní památku, ale ve skutečnosti je jeho řádné označení M 290.002, s kterým pracuje restaurátorský záměr. Na základě výše uvedeného jsou dotčeny zájmy státní památkové péče.

Dne 29. 8. 2016 byla žádost o písemné vyjádření podle § 14 odst. 6 památkového zákona zaslána odborné organizaci státní památkové péče, kterou je Národní památkový ústav (dále jen „NPÚ“). Písemné vyjádření zn. NPÚ-381/68932/2016 krajský úřad obdržel dne 20. 9. 2016. Odborná organizace v něm doporučuje vydat přípuštěné závazné stanovisko (citace *kurzívou*):

„Realizaci předloženého restaurátorského záměru lze z pohledu památkové péče doporučit.“

Žadateli byla v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 a § 36 odst. 3 správního řádu dána možnost vyjádřit se k podkladům pro vydání závazného stanoviska. Žadatel tuto možnost nevyužil a s podklady se neseznámil.

Navržené opravy se dotknou všech částí motorového vozu, tj. vozové skříně, podvozků a hnacího zařízení soustavy Sousedík, interiérového vybavení a mobiliáře, technického vybavení interiéru a ostatních zařízení (bezpečnostní, tažné, narážecí).

Motorový vůz sestává z jedné ocelové celosvařované kostry, která je půdorysně rozčleněná do dvou představků s nástupními dveřmi a stanoviště řidiče. Na každém představku je současně umístěno WC, komora pro uložení

přenosných stolků a skřín s vytápěcím kotlem. Na představky navazují z přední strany menší nekuřácký oddíl a ze zadní větší kuřácký oddíl. Mezi oběma oddíly, po obou stranách průchozí uličky, je situována kuchyňka a spíž.

V současné době se motorový vůz nachází před vchodem Technického muzea Tatra v Kopřivnici, chráněný přístřeškem. Ocelová kostra skříně je z vnější strany významně zasažena korozí, patrné jsou četné boule, záplaty, deformace a její stav je hodnocen jako havarijní. Těsnění pod okny je nefunkční. Podlaha vozu pod oddíly je dožilá. Vnitřní obložení skříně je poškozeno mechanicky a v důsledku vlhkostí. Na některých površích jsou druhotně aplikované nevhodné barevné nátěry. Vnitřní povrchy jsou poškozené, zoxidované a znečištěné. Vlhkostí jsou rovněž zasaženy rámy čelních oken, podlaha vozu, pevné stolky a vybavení kuchyně. Ve vozu chybí především následující části poklopy v podlaze oddílů, kožené řemeny u vstupních dveří, pochozí koberec, věšáky, pevné stolky, skládací stolky, záclonky, interiérové vybavení kuřáckého oddílu atd.

Zásadní úpravou prošel vůz koncem 60. let 20. století, kdy interiér kuřáckého oddílu byl upraven pro výstavní účely. Při této příležitosti bylo veškeré vnitřní vybavení odstraněno a vůz prošel rekonstrukcí i ve zbývajících částech včetně exteriéru.

Památková hodnota motorového vozu tkví především v jedinečném technickém řešení pohonu podle Sousedíkova patentu. Profesionálně řešeným designem v podobě aerodynamického tvarování skříně vozu a promyšleným ztvárněním interiéru.

Správní orgán zhodnotil veškeré podklady jednotlivě a zároveň ve vzájemných souvislostech, přičemž dospěl k následujícím závěrům:

Formulované návrhy v záměru na obnovu mají především za cíl zastavit stále se zhoršující stav skříně, který je způsoben nevhodným umístěním v exteriéru bez patřičné ochrany před povětrnostními podmínkami a nežádoucími aktivitami různých osob. Dalším cílem je odstranění nevhodně provedených zásahů z konce 60. let 20. století, které zcela popřely do té doby zachované prvotní materiálové a řemeslně-architektonické řešení. Opačný je přístup k částem, které se zachovaly z doby sestavení vozu. Zde je zamýšleno je zachovat a při opravách dbát na to, aby nedošlo k odstranění jednotlivých vad vzniklých za provozu. U technických součástí je při obnově navrženo přistupovat k nim tak, jako v průběhu provozu, kdy na nich byly prováděny běžné úkony železničního opravárenství, které jsou dány technickými normami.

Jednou z podstatných kulturně historických hodnot národní kulturní památky je také důmyslné řešení Sousedíkovy soustavy elektromechanického přenosu výkonu. Při obnově je také podstatné zachování co nejvíce stávajících součástí a umožnit jeho zprovoznění, kdy pouze tímto způsobem může být demonstrováno jedinečné konstrukční řešení.

Předložená dokumentace představuje obecný záměr obnovy. Následně po provedených příslušných průzkumech bude obnova dále řešena orgánem památkové péče.

v návrhu způsobu a rozsahu obnovy obecné zásady opravy vozu, především z důvodu neznalosti skutečného stavu věci, který je možno zjistit až po celkovém odstrojení skříně a vyvázání podvozků. Rozhodnutí je tedy vydáno v režimu přípravy prací, jelikož realizace bude teprve dále orgánem památkové péče projednávána.

Souhrnně lze konstatovat, že záměr obnovy motorového vozu je koncipovaný tak, že dojde k zachování autentických prvků z doby sestavení motorového vozu, včetně zachování povrchových vad vzniklých za provozu a obnovení poškozených částí do stavu původního včetně uvedení do funkčního provozuschopného stavu. Svou podstatou se jedná o obnovení původní podoby a technického stavu před provedením nevhodných úprav v 60. letech 20. století a poškození způsobeného nedostatečnou ochranou vozu umístěného v exteriéru.

V předložené dokumentaci „Motorový vůz M290.002 „Slovenská strela“, Restaurátorský záměr“, vypracovaná Ing. Janem Palasem, v únoru 2016 je uvedený návrh obnovy prezentován jako restaurování národní kulturní památky. Krajský úřad po bližším prostudování předložené dokumentace musí konstatovat, že nemá prvky, které by vykazovaly znaky výtvarného umění nebo uměleckořemeslné práce (návrh prací státního znaku připevněném na čele skříňe není součástí žádosti), byť reflektuje skutečnost, že zhotovitelům šlo také o kvalitní provedení interiéru a exteriéru vozu. Restaurování je dle § 14 odst. 1 památkového zákona jednou z podkategorií obnovy kulturní památky a v závazném stanovisku orgánu památkové péče lze rozhodnout o restaurování kulturní památky nebo její části, která je dílem výtvarných umění nebo uměleckořemeslnou prací. Návrh prací je dle krajského úřadu s ohledem na zákonná ustanovení památkového zákona souhrnnem prací, přičemž oprava nemůže být restaurováním dle § 14 odst. 8 památkového zákona. Ve vztahu k výše uvedenému to neznamena, že by obnova prvků navržených v záměru nemohla být prováděna způsobem, který zahrnuje specifické technické práce respektující technickou a výtvarnou strukturu originálu.

Obnova tak proběhne zcela v souladu se zájmy státní památkové péče i článkem 11 zákona č. 73/2000 Sb. m. s., Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy, který mj. ukládá každé straně závazek podporovat, při současném respektování architektonického a historického charakteru dědictví, využívání chráněných statků s ohledem na potřeby současného života.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí je možné podat do 15 dnů od jeho doručení (§ 83 odst. 1 správního řádu) odvolání ke Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje, odboru územního plánování, stavebního řádu a kultury (§ 86 odst. 1 správního řádu). Nebude-li odvolání vyřízeno autoremedurou (§ 87 správního řádu), rozhodne o odvolání nadřízený správní orgán, kterým je Ministerstvo kultury ČR, odbor památkové péče. Včas podané odvolání má odkladný účinek (§ 85 odst. 1 správního řádu).

JUDr. Marta Wroblowská
vedoucí odboru územního plánování stavebního řádu a kultury

Ing. Pavlína Sniegoňová, v. r.

Po dobu nepřítomnosti zastoupena
Ing. Pavlínou Sniegoňovou
vedoucí oddělení stavebního řádu

Za správnost vyhotovení: Mgr. Karin Vitásková

Rozdělovník

1. Účastníci řízení: TATRA TRUCKS a.s., IČ: 01482840, Areál tatry 1450/1, 742 21 Kopřivnice
2. Na vědomí: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě (Metodické centrum průmyslového dědictví v Ostravě), Odboje 1, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava